

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Факультет початкової освіти та фізичної культури
Кафедра загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

Наталія БОРБИЧ

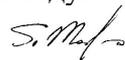
«04» вересня 2025 року

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
загальної педагогіки, психології та методики
початкової освіти

Протокол №1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Сергій МАРЧУК

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Середня освіта (Фізична культура)

Наталія ДЕНИСЕНКО

«04» вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Психологія (загальна, вікова)

(код і назва освітнього компонента)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізична культура)

освітній ступінь **бакалавр**

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)

предметна спеціальність 014.11 Середня освіта (Фізична культура)

академічна група 21 ФК

РОЗРОБНИК: Марія КОЗИГОРА, доктор філософії зі спеціальності Психологія, старший викладач кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти КЗВО «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради.

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента		
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Очна (денна) форма навчання		
	Спеціальність 014 Середня освіта	Статус освітнього компонента Обов'язковий		
Змістових модулів – 2	Освітній ступінь: бакалавр	Рік підготовки: 2		
Загальна кількість годин – 150		Семестр: 3		
		Лекції 30 год.	Семінари 10 год.	Практичні 32 год.
		Самостійна робота 69 год.		
		Консультації 9 год.		
		Вид контролю: екзамен		

1.1. Анотація освітнього компонента

Освітній компонент спрямований на формування у майбутніх учителів фізичної культури цілісного розуміння закономірностей психічного розвитку особистості та психологічних основ педагогічної взаємодії. Зміст дисципліни охоплює фундаментальні положення загальної та вікової психології, особливості пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, темпераменту й характеру, специфіку розвитку особистості від дошкільного віку до юності, а також психологічні аспекти міжособистісного спілкування в освітньому середовищі. Особлива увага приділяється психолого-педагогічним чинникам ефективного навчання й виховання, питанням мотивації рухової діяльності, формуванню позитивного клімату в спортивному колективі, розвитку саморегуляції та психологічної стійкості учнів. Програма освітнього компонента «Психологія загальна та вікова» включає питання, передбачені програмою єдиного фахового випробування з педагогіки та психології (Наказ Міністерства освіти і науки України № 426 від 01.04.2024), що надає здобувачам освіти можливість підготуватися до фахового випробування у процесі вивчення дисципліни, інтегруючи ключові теми та завдання, передбачені вимогами.

1.2. Мета та завдання освітнього компонента

Метою вивчення ОК є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про закономірності розвитку психіки людини в онтогенезі, опанування базовими психологічними знаннями та вміннями, необхідними для здійснення професійно-педагогічної діяльності у закладах загальної середньої освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей,

забезпечення психологічного комфорту, розвитку критичного мислення та ціннісних орієнтацій учнів.

Завдання вивчення ОК:

1. Ознайомити здобувачів освіти з основними категоріями, поняттями та теоріями психології, розкрити закономірності психічного розвитку особистості на різних етапах онтогенезу.

2. Сформулювати розуміння вікових та індивідуальних особливостей дітей віку як основи для організації освітнього процесу.

3. Розвивати здатність до усвідомленого управління власними емоційними станами, до конструктивної взаємодії з учнями, колегами та батьками, до створення позитивного психологічного клімату в класі.

4. Навчати майбутніх педагогів застосовувати психологічні знання для виявлення, аналізу та розв'язання проблем, що виникають у навчально-виховному процесі, з урахуванням соціальних та етичних аспектів.

5. Сприяти формуванню вмінь проєктувати й організовувати освітнє середовище, яке відповідає віковим потребам, інтересам і можливостям, у тому числі в умовах інклюзії.

6. Розвивати навички збору, інтерпретації та практичного використання психологічних даних у сфері початкової освіти, застосування методів наукового пошуку для вирішення педагогічних завдань.

7. Виховувати соціальну відповідальність, етичність і толерантність у професійній діяльності педагога, забезпечувати профілактику негативних явищ (булінг, насильство), підтримку психічного та фізичного здоров'я учнів.

1.3. Пререквізити та постреквізити

Пререквізити: загальна педагогіка, вступ до спеціальності та основи академічної доброчесності.

Постреквізити: освітній компонент є фундаментальною теоретичною основою для подальшого опанування всіх інших освітніх компонентів фахової підготовки здобувачів спеціальності Середня освіта (Фізична культура). Знання, уміння та навички, сформовані в межах курсу, забезпечують психологічне підґрунтя для вивчення педагогічних, методичних, анатомо-фізіологічних, валеологічних дисциплін, а також компонентів професійної та практичної підготовки.

1.4. Характеристика освітнього компонента

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у галузі освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики фізичного виховання та інших фахових методик і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку на основі абстрактного мислення, аналізу та синтезу та розуміння закономірностей професійної діяльності, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства (громадянська компетентність).

ЗК-2 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, здійснювати пошук з різних джерел і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності (соціальна компетентність).

ЗК-3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК-7. Здатність ефективно застосовувати набуті теоретичні й практичні знання під час проведення уроків фізичної культури, організації рухової діяльності та вирішення типових і нетипових педагогічних ситуацій.

ЗК-9. Здатність адаптуватися й діяти в нових педагогічних і спортивних умовах, проявляти

креативність і ініціативність, генерувати нові ідеї та ефективно розв'язувати професійні задачі у процесі навчання фізичної культури.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 5. Здатність враховувати вікові та індивідуальні особливості учнів під час добору змісту, методів, засобів і форм навчання з фізичної культури, забезпечуючи доступність, безпечність і поступовість розвитку рухових умінь та фізичних якостей.

СК 6. Здатність формувати стійку мотивацію учнів до занять фізичною культурою та організувати їхню пізнавальну діяльність у процесі опанування рухових умінь і засвоєння основ здорового способу життя.

СК 7. Здатність усвідомлювати власні почуття й емоційні стани та ефективно ними керувати у процесі ігрової та спортивної діяльності, зберігаючи педагогічну врівноваженість, справедливість і позитивний емоційний фон під час взаємодії з учнями.

СК 10. Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК 12. Здатність планувати освітній процес з фізичної культури, визначаючи цілі, зміст, методи, форми та засоби організації рухової діяльності учнів, а також забезпечуючи поступовість, безпечність і результативність їх фізичного розвитку.

ОК спрямований на розвиток таких компетентностей Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»:

A1. Мовно-комунікативна компетентність

A1.4. Здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні вміння та навички учнів.

B1. Психологічна компетентність

B1.1. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові й індивідуальні особливості учнів.

B1.2. Здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності

B1.3. Здатність формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність.

B1.4. Здатність формувати спільноту учнів, в якій кожен відчуває себе її частиною.

B2. Емоційно-етична компетентність

B2.1. Здатність усвідомлювати особисті відчуття почуття, емоції, потреби керувати власними емоційними станами.

B2.2. Здатність конструктивно й безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу

B3. Компетентність педагогічного партнерства

B3.1. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі.

V1. Інклюзивна компетентність

V1.3. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

V2. Здоров'язбережувальна компетентність

V2.1. Здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу

V2.4. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.

G2. Організаційна компетентність

G2.2. Здатність організувати різні види й форми навчальної й пізнавальної діяльності учнів.

G3. Оцінювально-аналітична компетентність

G3.2. Здатність аналізувати результати навчання учнів.

D3. Рефлексивна компетентність

D1.1. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

Результати навчання:

ПРН згідно з ОПП

ПРН 1. Знати та критично аналізувати сучасні педагогічні теорії, психологічні, анатомо-фізіологічні, біомеханічні й гігієнічні основи фізичної культури для науково обґрунтованого планування й організації освітнього процесу.

ПРН 3. Враховувати закономірності розвитку, вікові та індивідуальні особливості учнів для забезпечення безпечного, інклюзивного й мотивувального освітнього середовища.

ПРН 11. Створювати інклюзивне, психологічно комфортне середовище, застосовувати методи емоційної підтримки й адаптації навчання для різних категорій учнів.

ПРН 15. Ефективно організовувати професійну взаємодію з учнями, батьками, колегами та соціальними партнерами на засадах педагогічного партнерства та поваги до різноманіття.

ПРН 17. Здійснювати рефлексію, самооцінювання, планування власної професійної траєкторії та забезпечувати безперервний особистісний і педагогічний розвиток.

ПРН 21. Критично оцінювати достовірність і надійність інформаційних джерел, зокрема тих, що стосуються фізичної культури, спорту, здоров'я та рухової активності; усвідомлювати вплив інформації на формування мотивації до занять, поведінкові рішення та розвиток особистості здобувачів освіти, роблячи обґрунтовані професійні висновки.

Результати навчання за освітнім компонентом

Згідно з вимогами освітньо-проєсійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- категорійно-понятійний апарат психології; етапи становлення психологічної науки та її місце в системі сучасних наук; способи відображення індивідом предметів та явищ навколишньої дійсності; сутність та функції несвідомого, свідомого; особливості протікання пізнавальних психічних процесів; структуру особистості та етапи її розвитку, особливості міжособистісної взаємодії та спілкування;

- різновиди та форми людських переживань; індивідуально-типологічні особливості особистості; теоретичні підходи до онтогенезу психіки людини;

- основні закономірності вікових змін психіки людини; психологічні особливості новонароджених, немовлят, дітей, підлітків, юнацтва; суть вікових криз особистості та шляхи їхнього подолання; центральні психологічні новоутворення кожного вікового періоду;

вміти:

- працювати з науковою психологічною літературою; вільно оперувати понятійним апаратом; психологічно свідомо підходити до розв'язання професійних та особистих проблем.

- визначати особливості протікання різних психічних процесів; розрізняти емоційні переживання особистості; розрізняти види темпераменту та прояви характерологічних особливостей людини; пояснити складові елементи структури особистості та ролі несвідомого і свідомого в психічній діяльності людини;

- розрізняти вікові та індивідуальні особливості психіки; надавати практичні рекомендації щодо подолання вікових криз особистості з урахуванням вікових відмінностей психіки.

2. Зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Психологія як наукова дисципліна: предмет і завдання.

Тема 2. Методи науково-психологічних досліджень.

Тема 3. Особистість та її діяльність у психологічному аспекті.

Тема 4. Психологія міжособистісного спілкування.

Тема 5. Відчуття та сприймання у пізнавальній сфері особистості.

Тема 6. Увага і пам'ять у когнітивних процесах.

Тема 7. Уява та мислення особистості.

Тема 8. Емоційно-вольова сфера особистості.

Тема 9. Індивідуальні особливості: темперамент, характер і здібності.

Змістовий модуль 2. ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 10. Вікова психологія як галузь психологічної науки. Методи і принципи.

Тема 11. Психічний і особистісний розвиток дитини під час пренатального періоду та раннього віку.

Тема 12. Психічний і особистісний розвиток дитини дошкільного віку.

Тема 13. Психологічні особливості молодшого шкільного віку (зрілого дитинства).

Тема 14. Психологія підлітка.

Тема 15. Психологія ранньої та зрілої юності.

3. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форми роботи/ контролю*
	денна форма здобуття вищої освіти					
	усього	у тому числі				
		лекції	семін.	практ.	самос. роб	
III семестр						
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ						
Тема 1. Психологія як наукова дисципліна: предмет і завдання	2	2				ДС
Тема 2. Методи науково-психологічних досліджень	4	2	2			УО, ДС, РЗ/К
Тема 3. Особистість та її діяльність у психологічному аспекті	4	2	2			УО, ДС, РЗ/К
Тема 4. Психологія міжособистісного спілкування	6	2		4		УО, ДС, ТР, РМГ
Тема 5. Відчуття та сприймання у пізнавальній сфері особистості	4	2		2		УО, РМГ, РЗ/К
Тема 6. Увага і пам'ять у когнітивних процесах	6	2		4		УО, ДС, РЗ/К
Тема 7. Уява та мислення особистості	4	2		2		УО, ДС, РМГ, РЗ/К
Тема 8. Емоційно-вольова сфера особистості	6	2		4		УО, ДС, РЗ/К
Тема 9. Індивідуальні особливості: темперамент, характер і здібності	41	2		4	35	УО, ДС, РМГ, РЗ/К
Модульний контроль 1	2			2		МК
Разом за змістовим модулем 1	79	18	4	22	35	
Консультації ¹	5					
Змістовий модуль 2. ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ						
Тема 10. Вікова психологія як галузь психологічної науки. Методи і принципи	2	2				ДС
Тема 11. Психічний і особистістю розвиток дитини під час пренатального періоду та раннього віку	4	2				ДС, УО, РЗ/К
Тема 12. Психічний і особистісний розвиток дитини дошкільного віку	6	2	4	2		ДС, УО, РЗ/К, РМГ
Тема 13. Психологічні особливості молодшого шкільного віку (зрілого дитинства)	6	2		4		ДС, УО, РЗ/К, РМГ
Тема 14. Психологія підлітка	4	2	2			ДС, РЗ/К

¹ Згідно з затвердженим у встановленому порядку графіком.

Тема 15. Психологія ранньої та зрілої юності	38	2		2	34	ДС, УО, РЗ/К, РМГ
Модульний контроль 2	2			2		МК
Разом за змістовим модулем 2	62	12	6	10	34	
Консультації ²	4					
Усього годин	150	30	10	32	69	

* Форми роботи/контролю: УО – усне опитування, ПО – письмове опитування, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІЗ – індивідуальне завдання, РМГ – робота в малих групах, КП – командні проекти, П – презентація результатів виконаних завдань та досліджень, МК / КР – модульний контроль / контрольна робота, Р – реферат, Е – есе, АТ – аналіз твору тощо.

4. Теми лекційних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
			денна
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ			
1.	1	Психологія як наукова дисципліна: предмет і завдання	2
2.	2	Методи науково-психологічних досліджень	2
3.	3	Особистість та її діяльність у психологічному аспекті	2
4.	4	Психологія міжособистісного спілкування	2
5.	5	Відчуття та сприймання у пізнавальній сфері особистості	2
6.	6	Увага і пам’ять у когнітивних процесах	2
7.	7	Уява та мислення особистості	2
8.	8	Емоційно-вольова сфера особистості	2
9.	9	Індивідуальні особливості: темперамент, характер і здібності	2
Змістовий модуль 2. ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ			
10.	10	Вікова психологія як галузь психологічної науки. Методи і принципи	2
11.	11	Психічний і особистістю розвиток дитини під час пренатального періоду та раннього віку	2
12.	12	Психічний і особистісний розвиток дитини дошкільного віку	2
13.	13	Психологічні особливості молодшого шкільного віку (зрілого дитинства)	2
14.	14	Психологія підлітка	2
15.	15	Психологія ранньої та зрілої юності	
Разом			30

5. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
			денна
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ			
1.	2	Додаткові методи психологічного дослідження	2
2.	3	Особистісно орієнтований підхід у контексті інклюзивної освіти	2
Змістовий модуль 2. ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ			
3.	12	Ранній дитячий досвід як основа формування особистості	2
4.	12	Розвиток самосвідомості та емоційно-вольової сфери	2

² Згідно з затвердженим у встановленому порядку графіком.

		дитини дошкільного віку	
5.	14	Особливості становлення самосвідомості та «Я-концепції» підлітка	2
Разом			10

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
			денна
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ			
1.	4	Психологічні механізми успішної взаємодії педагога	2
2.	4	Специфіка комунікації вчителя фізичної культури у навчально-тренувальному процесі	2
3.	5	Дослідження індивідуальних відмінностей у відчуттях і сприйманні	2
4.	6	Дослідження когнітивних процесів особистості: увага,	2
5.	6	Дослідження когнітивних процесів особистості: пам'ять,	2
6.	7	Дослідження когнітивних процесів особистості: увага та мислення	2
7.	8	Дослідження емоційної сфери особистості	2
8.	8	Дослідження вольової сфери особистості	2
9.	9	Дослідження індивідуально-типологічних особливостей темпераменту особистості	2
10.	9	Вивчення структури характеру та розвитку здібностей особистості	2
11.	Теми 1-9	Модульний контроль 1	2
Змістовий модуль 2. ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ			
12.	12	Психодіагностика готовності дитини до школи	2
13.	13	Методики дослідження пізнавальної сфери молодшого школяра: увага, пам'ять, мислення	2
14.	13	Вивчення емоційно-вольової та мотиваційної сфери молодшого школяра	2
15.	15	Дослідження психологічних чинників професійного та життєвого самовизначення особистості	2
16.	Теми 10-15	Модульний контроль 2	2
Разом			32

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовується на навчальних заняттях. Формами контролю є тести, контрольні роботи, індивідуальні завдання, індивідуальні проекти (презентації з дослідженої проблеми), переклади, усні опитування.

Самостійна робота здобувачів освіти включає:

- підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання завдань з освітнього компонента впродовж семестру;
- роботу над окремими темами освітніх компонентів, які згідно з робочою програмою освітнього компонента винесені на самостійне опрацювання здобувачами освіти;
- підготовку до всіх видів підсумкового контролю, у тому числі до курсових і модульних робіт;
- виконання завдань, передбачених програмою практики;
- роботу в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;

- участь у роботі факультативів, спецкурсів тощо;
- участь у науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо;
- підготовку до атестації здобувачів освіти (за наявності) тощо.

Назва теми	Усього год. самостійної роботи / Завдання	Література	Контрольні заходи
Теми 1-9 Психологічні чинники ефективної навчальної та рухової діяльності особистості	35 год. Опрацювати рекомендовану літературу; підготуватися до висвітлення й обговорення контрольних питань	Основна література: 1, 3, 4, 6, 8 Допоміжна література: 1, 6, 8, 11, 18, 19, 23	Поточний контроль: усне опитування, тести
Теми 10-15 Вікові закономірності психічного та особистісного розвитку від пренатального періоду до юності	34 год. Опрацювати рекомендовану літературу; підготуватися до висвітлення й обговорення контрольних питань	Основна література: 2, 5, 7 Допоміжна література: 2, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 23	Поточний контроль: усне опитування, тести
Разом:	69 год.		

9. Методи навчання

Методи викладання освітнього компонента «Психологія (загальна, вікова)» спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні освітнього компонента, є словесні, наочні й практичні. Серед методів подачі навчального матеріалу з «Психологія (загальна, вікова)» застосовуються:

розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу; пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;

бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;

ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);

практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;

аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;

індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;

дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;

проблемний виклад матеріалу – для створення й розв'язання проблемної ситуації.

10. Форми контролю знань та критерії оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F). Згідно з п. 2.1. Положення про порядок оцінювання знань здобувачів освіти в умовах кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу оцінювання академічних досягнень здобувачів освіти здійснюється під час міжсесійного (поточного та модульного) та підсумкового (семестрового) контролю знань.

Поточний контроль здійснюється з метою оцінювання якості роботи здобувача освіти впродовж семестру під час проведення практичних, семінарських, контрольної роботи, а також для перевірки якості самостійної роботи здобувачів освіти. Поточний контроль проводиться у формі усного чи письмового опитування або експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях тощо, виступів здобувачів освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування. Модульний контроль здійснюється на останньому в поточному змістовому модулі практичному занятті.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі **екзамену** за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає три питання (усно) Екзамен передбачає відповіді на питання, в яких здобувачі освіти повинні продемонструвати знання та сформулювати на їх основі розуміння проблематики курсу, а також отримані компетентності.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою з таким розподілом балів: 70 балів – поточний контроль, 30 балів – проміжний (модульний) контроль, який анулюється, коли здобувач освіти іде на підсумковий (семестровий) контроль (30 балів). Якщо підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента за результатами поточного та модульного контролю становить не менше 60 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з освітнього компонента.

Остаточною оцінкою з освітнього компонента за семестр, яка вноситься до екзаменаційної відомості є підсумкова оцінка, що складається з балів міжсесійного та підсумкового контролю.

Схема нарахування балів з освітнього компонента

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
Поточний контроль	Робота на семінарських заняттях: - доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення освітнього компонента; - усне опитування, тестування, вирішення практичних завдань; - участь у навчальній дискусії, - обговоренні ситуаційного завдання тощо	Максимальна кількість балів з кожного семінару та практичної роботи – 4
	<i>За роботу на семінарських заняттях здобувач максимально може отримати 16 балів За роботу на практичних заняттях – 36 балів</i>	
	Самостійна: Теми 1-9 Психологічні чинники ефективної навчальної та рухової діяльності особистості Теми 10-15 Вікові закономірності психічного та особистісного розвитку від пренатального періоду до юності	Максимальна кількість балів за СР – 9
<i>За результатами виконання завдань СР здобувач максимально може отримати 18 балів</i>		
Модульний контроль	Модульний контроль 1	Максимальна кількість балів – 15
	Модульний контроль 2	Максимальна кількість балів – 15
Додаткові бали	Участь у наукових студентських конференціях	Максимальна кількість балів – 4

<i>(Згідно з п.4.9. Положення про порядок оцінювання знань здобувачів освіти в умовах кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу у КЗВО «ЛПК» ВОР)</i>		
Якщо підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента за результатами поточного та модульного контролю становить не менше 60 балів , то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з освітнього компонента. Якщо здобувач освіти вирішив підвищити свою успішність на екзамені, то бали, набрані здобувачем освіти за результатами модульного контролю, анулюються . В шкалі оцінювання здійснено розподіл 100 балів: 70 – поточний контроль, 30 – модульний контроль, який анулюється, коли здобувач освіти іде на підсумковий контроль (30 балів).		
Підсумковий контроль <i>(екзамен)</i>	Екзамен проходить усно (у формі співбесіди)	Максимальна кількість балів – 30

За роботу на семінарських / практичних заняттях бали розподіляються таким чином:

Бал	Критерії оцінювання знань здобувача освіти на семінарському / практичному занятті		
	<i>Характер пізнавальної діяльності</i>	<i>Структура відповіді</i>	<i>Характер відповіді</i>
Мінімальна кількість – 1	Репродуктивне відтворення начального матеріалу у вигляді доповнення до відповіді студентів	Зачитує виклад матеріалу за лекцією	Відповідь ситуативно усвідомлена
Нижче середньої – 2	Репродукція основних понять, категорій, принципів і закономірностей. Роз'яснення переважної кількості позицій	Зачитує визначення за лекцією (або з словника). Зачитує виклад матеріалу за лекцією та підручниками.	Відповідь усвідомлена, з наведенням власних прикладів
Вище середньої – 3	Наведення власних прикладів щодо застосування розкритих проблем	Чітка структурована відповідь за попередньо підготовленим планом та детальним описом його позицій, використання додаткових джерел	Повне та ґрунтовне висвітлення проблеми, узагальнення викладеного у вигляді чіткого переліку позицій
Максимальна кількість – 4	Представлення власної моделі, схеми, віртуального проекту тощо	Власний мотивований, обґрунтований та відмінний від традиційного варіант відповіді	Повне та ґрунтовне висвітлення проблеми із застосуванням нетрадиційних форм викладу

Бал	Критерії оцінювання знань здобувача освіти на практичному / семінарському занятті		
	<i>Характер пізнавальної діяльності</i>	<i>Структура відповіді</i>	<i>Характер відповіді</i>
Мінімальна кількість – 1	Репродуктивне відтворення начального матеріалу у вигляді доповнення до відповіді студентів	Зачитує виклад матеріалу за лекцією	Відповідь ситуативно усвідомлена

Середній рівень – 2-3	Репродукція та розуміння основних понять, категорій, принципів і закономірностей із роз'ясненням основних положень і наведенням власних прикладів їх практичного застосування	Відповідь відтворює визначення та зміст навчального матеріалу на основі лекцій і підручників, має чітку логічну структуру, побудована за попередньо підготовленим планом	Відповідь усвідомлена, структурована, містить власні приклади, демонструє повне розкриття проблеми з узагальненням матеріалу у вигляді переліку основних положень
Максимальна кількість – 4	Представлення власної моделі, схеми, віртуального проекту тощо	Власний мотивований, обґрунтований та відмінний від традиційного варіант відповіді	Повне та ґрунтовне висвітлення проблеми із застосуванням нетрадиційних форм викладу

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Контрольна модульна робота з освітнього компонента «Психологія (загальна, вікова)» проводиться у формі онлайн-тестування, що відповідає сучасним вимогам забезпечення об'єктивності та прозорості оцінювання результатів навчання. Тестові завдання мають різнорівневий характер (від відтворення базових знань до аналітично-оцінних питань) та повністю відповідають змісту робочої програми освітнього компонента.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Визначити предмет вивчення психології.
2. Сформулювати основні завдання психологічної науки.
3. Назвати основні галузі сучасної психології.
4. Пояснити місце психології в системі наук.
5. Пояснити поняття «метод» у психологічному дослідженні.
6. Класифікувати основні методи психологічного дослідження.
7. Охарактеризувати метод спостереження в психології.
8. Описати сутність експериментального методу.
9. Назвати додаткові методи психологічного дослідження.
10. Перелічити вимоги до наукових методів психології.
11. Пояснити співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість».
12. Назвати основні риси особистості.
13. Визначити чинники, що впливають на формування особистості.
14. Описати структуру діяльності людини.
15. Визначити основні компоненти діяльності.
16. Пояснити роль мотивації у діяльності людини.
17. Визначити поняття міжособистісного спілкування.
18. Назвати основні функції спілкування.
19. Пояснити причини виникнення бар'єрів у спілкуванні.
20. Визначити поняття відчуття в психології.
21. Класифікувати основні види відчуттів.
22. Розкрити закономірності відчуттів.
23. Охарактеризувати механізм адаптації відчуттів.
24. Розкрити поняття сприймання.
25. Описати властивості сприймання.
26. Назвати різновиди сприймання.
27. Пояснити значення спостережливості в діяльності людини.
28. Визначити поняття пам'яті.
29. Класифікувати основні види пам'яті.
30. Визначити умови ефективного запам'ятовування.
31. Визначити поняття мислення в психології.

32. Назвати основні мислительні операції.
33. Розкрити форми мислення.
34. Визначити поняття уяви.
35. Класифікувати види уяви.
36. Назвати основні прийоми створення образів уяви.
37. Визначити поняття уваги.
38. Класифікувати види уваги.
39. Визначити форми уваги.
40. Охарактеризувати основні властивості уваги.
41. Визначити поняття емоцій і почуттів.
42. Назвати види емоцій і почуттів.
43. Описати форми переживання емоційних станів.
44. Визначити поняття волі як психічного процесу.
45. Охарактеризувати вольову регуляцію поведінки (внутрішню і зовнішню).
46. Пояснити зміст основних вольових якостей людини.
47. Визначити сутність, об'єкт і предмет вікової психології.
48. Пояснити методологічні засади вікової психології.
49. Пояснити місце вікової психології в системі психологічних наук.
50. Пояснити сутність психічного і особистісного розвитку людини.
51. Пояснити загальні закономірності розвитку особистості.
52. Пояснити зміст і значення періодизації вікового розвитку.
53. Описати особливості розвитку новонародженого.
54. Пояснити особливості емоційного розвитку в різні вікові періоди.
55. Описати основні кризи розвитку за віковими періодами.
56. Охарактеризувати закономірності формування самооцінки у дітей різного віку.
57. Охарактеризувати розвиток емоційної сфери підлітка.
58. Пояснити умови для формування вольових якостей у дітей.
59. Охарактеризувати особливості спілкування підлітків з однолітками.
60. Пояснити психологічні особливості адаптації першокласника до школи.
61. Охарактеризувати вікові особливості довільної уваги в молодшому шкільному віці.
62. Визначити чинники розвитку пізнавального інтересу в учнів молодших класів.
63. Визначити особливості розвитку емоційної сфери молодших школярів.
64. Охарактеризувати вікові особливості розвитку уяви дошкільника.
65. Пояснити особливості розвитку пізнавальної активності дошкільника.
66. Визначити особливості розвитку самооцінки та самосвідомості підлітка.
67. Охарактеризувати психологічні новоутворення ранньої юності.
68. Пояснити особливості емоційно-вольової сфери юності.
69. Охарактеризувати провідні види діяльності в ранньому дитячому віці.
70. Визначити психологічні особливості кризи трьох років.
71. Охарактеризувати вікові особливості емоційного реагування в ранньому віці.
72. Пояснити особливості розвитку мовлення дітей раннього віку.
73. Пояснити особливості розвитку дитини в ранньому дитинстві.
74. Визначити умови гармонійного розвитку дитини перших трьох років життя.
75. Охарактеризувати провідні види діяльності дошкільника.
76. Пояснити роль гри у формуванні особистості дошкільника.
77. Визначити психологічні особливості спілкування дитини дошкільного віку.
78. Пояснити умови формування особистості у дошкільному віці.
79. Визначити критерії готовності дитини до навчання у школі.
80. Охарактеризувати загальну характеристику молодшого шкільного віку.
81. Визначити провідну діяльність молодшого школяра.
82. Охарактеризувати пізнавальні процеси молодших школярів.
83. Пояснити особливості становлення особистості молодшого школяра.
84. Охарактеризувати розвиток пізнавальних процесів у молодшому шкільному віці.
85. Пояснити психологічні особливості шестирічних школярів.

86. Охарактеризувати загальні особливості психічного розвитку підлітка.
87. Визначити провідну діяльність у підлітковому віці.
88. Розкрити психологічні новоутворення підліткового віку.
89. Пояснити розвиток пізнавальної сфери у ранній юності.
90. Визначити показники готовності випускника школи до самостійного життя.

Приклади практичного завдання

1. Учень, який зазвичай поводить себе дисципліновано, може раптово порушувати порядок на уроці: провокувати вчителя, повторювати поведінку однокласника, намагатися зняти втому чи просто привертати увагу. Людина, яка загалом добра й людяна, може проявляти неприязнь до окремих людей. Батько, який удома є доброзичливим, чуйним і навіть поступливим у спілкуванні з дружиною, на роботі може виявляти суворість, вимогливість та холодність у ставленні до підлеглих.

Виникає питання: чи суперечать такі ситуації уявленню про цілісність характеру? Чи може бути так, що в одній людині фактично «два характери»?

2. Уявіть, що допитливий учень запитує вас: «Я читав про школу, де створили класи без жодних відволікаючих подразників. Стіни й стеля були пофарбовані в один колір, вікна щільно закриті, зовнішні шуми повністю усунені. На стінах не було жодних плакатів чи наочних матеріалів. Виходить, що це ідеальні умови для концентрації уваги на уроці. Тоді чому такі класи не роблять у наших школах?»

Якою буде ваша відповідь учневі?

3. Учень 3 класу, Микола У., відзначається підвищеною емоційністю та імпульсивністю. Він рухливий, часто робить різкі, поспішні рухи, легко дратується. На будь-яку подію у класі чи школі реагує дуже гостро й переживає її «всім серцем». До кінця навчального дня Миколка зазвичай сильно втомлюється та потребує довгого відпочинку, але коли ситуація вимагає активності – він швидко зосереджується і впевнено виконує завдання.

Попри те, що видатних здібностей у нього немає, Микола завжди старається, наполегливо працює на уроках і завдяки цьому має хороші результати. Під час класних обговорень він інколи хвилюється, але все ж піднімає руку та висловлює свою думку, зазвичай підтримуючи позицію вчителя.

Які властивості темпераменту притаманні цьому учневі? Як вони проявляються в його поведінці?

4. У молодшому шкільному віці взаємодія між дітьми здебільшого залежить від зовнішніх умов – близького проживання, випадкового сусідства за партою чи спільних занять. У підлітковому віці спілкування стає значно інтенсивнішим і більш вибірковою: підлітки тяжіють до певних груп, об'єднаних спільними інтересами та поглядами. У юності ж коло людей, з якими молодь підтримує контакт, звужується, а стосунки стають глибшими, особистісно значущими та довірливими.

Що є причиною такої закономірності розвитку спілкування? Чому зміст і характер взаємодії між людьми змінюються з віком?

5. Добре відомо, що умови, у яких перебуває жінка під час вагітності, значно впливають на подальший психічний розвиток дитини. Якщо ці умови несприятливі, то затримки розвитку можуть проявлятися вже в період немовлячого віку. Загалом психічний розвиток дитини – це тривалий процес, у ході якого її психіка поступово наближається до психіки дорослої людини. Формуються свідомість і самосвідомість, здатність до довільного запам'ятовування, а також словесно-логічне мислення. З часом дитина створює власне уявлення про світ та стає здатною до усвідомлених учинків.

У зв'язку з цим постає питання: яку подію або етап можна вважати початковою точкою психічного розвитку? З чого фактично стартує цей процес?

6. Учасникам дослідження запропонували обрати одне з двох типів завдань: одні вимагали наполегливості й тривалих вольових зусиль, інші – лише механічного перебору можливих дій. З'ясувалося, що впевнені, організовані та цілеспрямовані люди віддавали перевагу саме першим завданням. Натомість ті, хто вирізнявся пасивністю, безініціативністю та схильністю поклатися на зовнішні обставини, обирали другий, простіший тип завдань.

Що показують такі результати? Яку сторону вольової регуляції вони відображають?

7. Людина може звернути увагу на певний об'єкт лише тоді, коли він уже хоча б частково

потрапив у сферу її свідомості. Неможливо свідомо спрямувати увагу на те, про існування чого вона не здогадується. Водночас для того, щоб об'єкт був повністю усвідомлений, він має опинитися в центрі уваги, адже ми усвідомлюємо тільки те, що потрапляє в її поле.

Як у такій ситуації можна пояснити взаємозв'язок між увагою та свідомістю? Яке з цих явищ можна вважати первинним, а яке – вторинним?

8. Учень, виконуючи вимогу батьків, відірвався від цікавого фільму та сів за домашнє завдання. Спочатку, долаючи небажання, він змусив себе розв'язати одну задачу, потім іншу. Проаналізувавши спосіб розв'язання, він помітив закономірність у побудові задач цього типу й вирішив застосувати її для наступних прикладів. Поступово учень настільки заглибився в роботу, що навіть не почув, як мама кликала його вечеряти.

Яким чином цей випадок ілюструє особливості уваги? Яку динаміку різних видів уваги можна побачити в описаній ситуації?

9. Двоє однокласників – Дмитро К. та Валерій Д. – непомітно для інших змагаються між собою. Дмитро готується до уроків мінімально, обмежуючись тим, що зрозумів на занятті, але у вільний час багато читає науково-популярну літературу. Валерій, навпаки, ретельно виконує домашні завдання й часто звертається по допомогу до батьків. На уроках Дмитро швидше розв'язує задачі, які потребують нестандартного мислення та творчого підходу, тоді як Валерій успішніший у завданнях, що вимагають глибоких ґрунтовних знань.

Хто з хлопців має більше шансів закінчити школу з кращими результатами? Що можна сказати про їхні здібності?

10. Досвід учителів показує: коли школяр засвоює новий матеріал лише з короткочасною метою – наприклад, щоб дати правильну відповідь на уроці або отримати гарну оцінку за контрольну – ці знання тримаються недовго й швидко зникають із пам'яті. Навчальна інформація не переходить у довготривалу пам'ять, а тому не стає по-справжньому корисною під час подальшого навчання чи практичного застосування.

Чим можна пояснити таке швидке забування з точки зору психології? Які внутрішні механізми та умови впливають на цей процес?

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Вид завдання	Бали	Критерії оцінки
Теоретичне питання Перший рівень	10	Здобувач освіти володіє матеріалом в повному обсязі. Відповідь на питання сформульовано в термінах освітнього компонента, викладено науковою мовою.
	5-9	Здобувач освіти загалом володіє навчальним матеріалом, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки
	1-4	Здобувач освіти частково володіє навчальним матеріалом або не володіє навчальним матеріалом
Другий рівень	10	Здобувач освіти володіє матеріалом в повному обсязі; аргументовано його викладає; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання; демонструє авторську позицію здобувача освіти
	7-9	Самостійно викладає основний зміст навчального матеріалу, але без глибокого всебічного аналізу
	4-6	Здобувач освіти не в змозі ґрунтовно викласти зміст питання, допускаючи при цьому суттєві помилки
	1-3	Здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст питання, не володіє ключовими поняттями, не володіє навчальним матеріалом
Практичне завдання	10	Здобувач освіти дав повну, інноваційно орієнтовану, креативну, вичерпну відповідь, яка складається з: правильного вибору алгоритму вирішення завдання; структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; ґрунтовних висновків; авторське бачення проблеми та її практичне вирішення

Третій рівень	7-9	Здобувач освіти розуміє суть завдання, наявна особистісна позиція студента. Відповіді властиві інноваційність і креативність у вирішенні практичного завдання. Містить деякі помилки у виборі алгоритму вирішення завдання
	4-6	Здобувач освіти розуміє сутність проблеми, знає алгоритм її розв'язання. Містить суттєві помилки у виборі та реалізації алгоритму вирішення завдання; відсутня авторська позиція; містить грубі помилки й не має пояснень і висновків
	1-3	Здобувач освіти не розуміє або не повністю розуміє завдання; не в змозі його виконати; виконав завдання частково або й повністю неправильно (виконав менш ніж 20% завдання)

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти
3 семестр

ЗМ1									
T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	СР (Т1-9)	МК1
С	С	П	П	П	П	П	П	9	П
4	4	4	4	4	4	4	4	9	15

ЗМ2							(ПК+СР+МК) / Підсумковий контроль (Е)
Т12		Т13	Т14	Т15	СР (Т10-15)	МК2	
С	П	П	С	П	15)	П	
4	4	4	4	4	9	15	100

Умовні позначення: С – семінарське заняття, П – практичне заняття, СР – самостійна робота, ІЗ – індивідуальне завдання, КР – контрольна робота, МК – модульний контроль, Е – екзамен, З – диференційований залік, ПК – поточний контроль.

В шкалі оцінювання здійснено розподіл 100 балів: 70 – поточний контроль, 30 – проміжний (модульний) контроль, який анулюється, коли здобувач освіти іде на підсумковий (екзамен) контроль (30 балів).

Шкала оцінювання

100-бальна шкала	шкала ЄКТС	оцінка за національною системою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента

11. Політики курсу

11.1. Політика щодо відвідування

Здобувач освіти повинен відвідувати всі види занять, передбачені навчальним планом, згідно з розкладом. Графік консультацій із освітнього компоненту оприлюднений на інформаційному стенді кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти. У разі відсутності здобувача на занятті він зобов'язаний його відпрацювати.

11.2. Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач освіти повинен самостійно виконати всі завдання семінарських / практичних занять, а у випадку запозичень інформації, зобов'язаний коректно її відображати з посилання на першоджерело. Використання будь-яких джерел інформації під час проведення підсумкового контролю заборонено.

Використання інструментів штучного інтелекту в освітній діяльності здійснюється у межах вимог академічної доброчесності та відповідно до Політик впровадження та використання ШІ в Коледжі. Здобувач освіти зобов'язаний використовувати технології штучного інтелекту відповідально, прозоро та етично, з обов'язковим дотриманням принципів академічної доброчесності.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

11.3. Політика щодо дотримання термінів виконання завдань

Здобувач освіти повинен вчасно виконати всі завдання семінарських, практичних у терміни, які встановлює викладач. Індивідуальну роботу здобувач освіти виконує самостійно, відповідно до методичних вказівок та визначених викладачем завдань і термінів. У випадку відсутності здобувача освіти на занятті з об'єктивних причин (хвороба, заява по поважній причині) термін здачі робіт може бути змінений. До підсумкової форми контролю (екзамену) здобувач освіти має відпрацювати пропущені заняття та здати усі теми. Ліквідація заборгованості відбувається під час проведення консультацій з освітнього компонента за графіком, визначеним викладачем.

11.4. Політика щодо визнання результатів неформальної освіти

Якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній (курси, семінари, тренінги, стажування) чи інформальній освіті і їх тематика, обсяг вивчення та зміст відповідають освітньому компоненту в цілому або його окремому розділу, змістовому модулю, темі (темам), що передбачені робочою програмою освітнього компонента, і проходження яких підтверджено документально (сертифікат, свідоцтво тощо), то зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно з Положенням про порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, у Комунальному закладі вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

12. Рекомендована література

Основна

1. Долинська Л. В. Загальна психологія. Хрестоматія: навч. посіб. Київ : Каравела, 2023, 640 с.
2. Долинська Л. В., Лисянська Т.М. Вікова психологія: хрестоматія: навч. посіб. Київ : Каравела, 2022. 488 с.
3. Максименко С. Д. Загальна психологія: підручн. / 3-є вид. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 272 с.
4. Москалець В. П. Загальна психологія: підручн. Київ : Ліра-К, 2024. 564 с.
5. Павелків Р. В. Вікова психологія: підручн. Київ : Кондор, 2024. 469 с.
6. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручн. / 4-те вид., доп. Київ : Кондор, 2024. 576 с.
7. Сергєєнкова О. П. Вікова психологія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури. 2023, 376 с.
8. Скрипченко О. В., Долинська Л. В. Загальна психологія: підручн. Київ : Каравела, 2024, 464 с.

Допоміжна

1. Варій М. Й., Терлецька Ю. М. Психологія: підручн. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 292 с.
2. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2024. 120 с.
3. Волошина В.В., Долинська Л.В. Загальна психологія: практикум: навч. посіб. Київ : Каравела, 2023. 280 с.
4. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків : Віват, 2019. 512 с.
5. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія: навч. посібн. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 424 с.
6. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 388 с.
7. Зарицькая В.В. Психологія емоційного інтелекту. Одеса : Олді-Плюс, 2022. 428 с.
8. Зарицька В.В., Лапа В.М. Психологія комунікативної толерантності в умовах інклюзивного навчання: монограф. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2025. 210 с.
9. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум. навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2025. 352 с.
10. Кацавець Р.С. Психологія особистості: навч. посіб. Київ : Алерта, 2021. 134 с.
11. Ключ О. А. Фізичне виховання в інклюзивній освіті: навч.-метод. Посіб. для здобув. Вищ. навч. закл. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня “Рута”», 2024. 148 с.
12. Козігора М. А. Програми підтримки здобувачів вищої освіти у подоланні наслідків моральної травми під час війни. Формування педагога майбутнього: виклики сьогодення, цінності та міжнародний ракурс: колектив. монограф. / Н. Денисенко та ін. Луцьк: ФОП Мажула Ю.М., 2025. С. 161–193.
13. Козігора М. А. Впровадження експериментальної програми з профілактики моральної травми у майбутніх вчителів під час воєнного стану. *Психологічні перспективи*: наук. зб. Луцьк. 2022. Вип. 40. С. 38–50.
14. Козігора М. А. Психологічні особливості прояву моральної травми під час воєнного конфлікту: дис. ... доктора філософії: 19.00.01 / Волинський нац. ун-т імені Лесі Українки. Луцьк, 2023. 215 с.
15. Кутіщенко В.П. Вікова та педагогічна психологія: підручн. / 2-ге вид. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 128 с.
16. Новікова Ж. М. Загальна психологія (психічні процеси): навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2023. 1296 с.
17. Поліщук В.М. Віковий кризовий розвиток людини: від народження до дорослості: навч. посіб. Суми : ТОВ ВТД «Університетська книга», 2025, 459 с.
18. Психологічний словник-довідник: довідк. вид. / уклад. М. А. Козігора, Н. П. Ярошук. Луцьк : ФОП Мажула Ю. 2024. 158 с.
19. Психологія спілкування: навч. посібн. / уклад. М. А. Козігора, Н. П. Ярошук. Луцьк : ФОП Мажула Ю. 2025. 128 с.
20. Самойленко О. А, Ярошук Н. П, Козігора М. А. Психологічні механізми адаптації особистості до умов соціальної нестабільності. *Перспективи та інновації науки* : наук. журн. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 8(54). С. 1679–1690.
21. Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень. Ступінь вищої освіти – бакалавр. Галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка». Спеціальність 013 «Початкова освіта» : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 23 березня 2021 р. № 357. Київ : МОН України, 2021. 35 с.
22. Філоненко М.М. Психологія спілкування: підручн. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 240 с.
23. Шадських Ю.Г. Психологія і педагогіка: навч. посіб. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2025. 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?». URL: <https://surl.li/kbnptd>

2. Діяльнісний підхід у школі: Дослідження інтегрованих педагогік, що ґрунтуються на ігровому діяльнісному підході та сприяють всебічному розвитку дітей початкової школи. URL: <https://surl.li/sggjot>

3. Електронний ресурс «Дорога до себе» / Засєкіна Л. В., Козігора М. А. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1795> (рішення про реєстрацію авторського права на програму від 5 квітня 2022 р. № с202201570. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 07.04.2022 № 112603).

4. Навчальні втрати в умовах війни: як учителю їх діагностувати та компенсувати. URL: <https://sqe.gov.ua/navchalni-vtrati-v-umovakh-viyni-yak-uchi/>

5. Наздоженемо: курси про подолання освітніх втрат. URL: <https://osvitoria.university/courses/nazdojenemo/>

6. Програма предметного тесту з педагогіки та психології єдиного фахового вступного випробування : наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2024р. № 426. Київ : МОН України, 2024. URL: <https://surl.li/wjbtgr>

7. Програма соціально-емоційного навчання «Зерна». URL: <https://surl.lt/iefsds>

8. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» Наказ Міністерства освіти і науки України No 1225 від 29.08.2024 р. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf

Викладач _____

_____ Марія Козігора

(підпис)